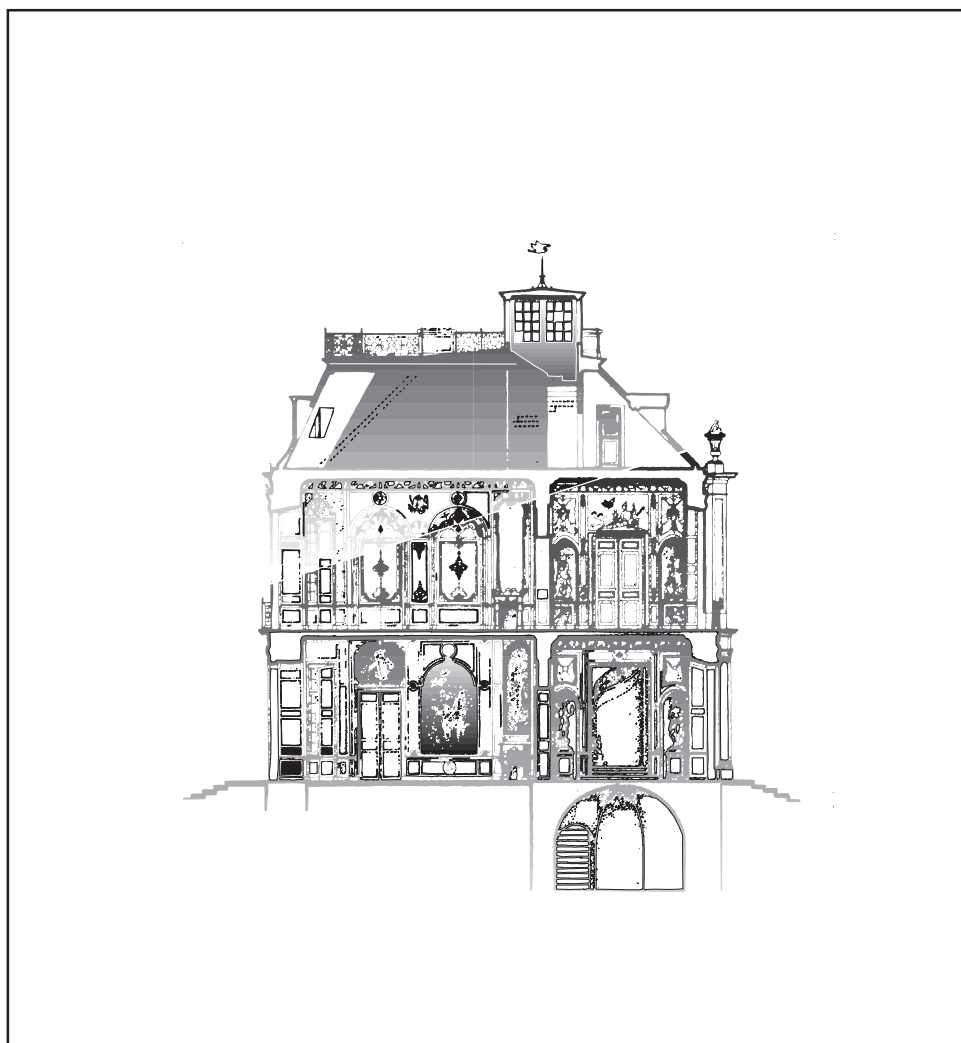

Světové dědictví UNESCO BRÜHL

Lumír Pecold, Vladimír Tkáč

Internet Geographic Magazine
www.ingema.net

© Ppress – veškeré texty, fotografie, obrázky, mapy a pod. jsou chráněny autorskými právy jednotlivých autorů a vydavatelství Ppress. Je výslovně zakázáno jejich jakékoli šíření, publikování či dokonce prodej za úplatu.

Německo

BRÜHL

NORDRHEIN-WESTFALEN
SEVERNÍ PORÝNÍ-VESTFÁLSKO

5

D

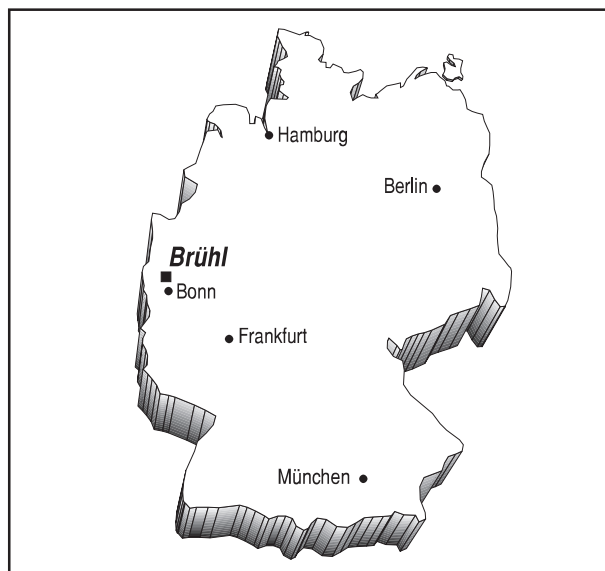
Zámky Augustusburg a Falkenlust, postavené ve městě Brühl, byly zahrnuty do seznamu UNESCO v roce 1984.

Jméno Brühl je údajně odvozeno od výrazu označujícího bažinu nebo močál, či břečku. Zámky v Brühlu jsou však pravým opakem. Jsou vrcholem tvorby rokoka v Německu. Interiéry přímo plývají všemi těmi zdobnými prvky typickými pro tento stavební a umělecký styl, který je ve zdejších zámcích doveden k dokonalosti.

Malé město Brühl leží mezi Kolínem nad Rýnem a Bonnem. Je známé především svým zámeckým areálem. Oba zdejší zámky Augustusburg a Falkenlust jsou mistrovskými díly období rokoka a slouží německé vládě k reprezentačním účelům. Zdejší stavby byly půl století vzorem pro stavby dalších německých šlechtických sídel.

AUGUSTUSBURG ZÁMEK AUGUSTUSBURG

Základní kámen zámku Augustusburg položil roku 1725 kurfiřt a arcibiskup z Kolína n. R., Clemens August. Stalo se tak na zbytcích do vzduchu vyhozeného vodního hradu. Plán výstavby vypracoval

vestfálský architekt J. C. Schlann. Toho ale o tři roky později vystřídal bavorský dvorní architekt F. Cuvilliés, který přetvořil zámeček v umělecké architektonické dílo. Přepracoval fasádu, odstranil věže a založil terasy ve stylu francouzského rokoka. Vytvořením barokních zahrad byl pověřen bavorský D. Girard, žák správce parku ve Versailles. Tyto pozoruhodné zámecké zahrady francouzského stylu pak byly v letech 1933–1935 velkoryse a s velkým nákladem rekonstruovány.

D5/1

Zámek byl vážně poškozen za druhé světové války. Práce na odstranění vzniklých škod trvaly velmi dlouho a byly ukončeny až v roce 1961.

Exteriér: Trojkřídlý rokokový zámek se třemi podlažími a mansardou. Východní vstup do zámku uvádějí dvě strážní budky s velkými sedícími postavami Herkula a Minervy. Kovaná brána na severní straně zámeckého dvora bývala dříve vstupem do zahrady tzv. indiánského domu. Na čelní straně zámku jsou na štítu zdůrazněny hodnoty a erb kurfiřta.

Na jihovýchodní část zámku navazuje terasa a moderní rozlehlá zámecká zahrada s vodotrysky, bazény a dekorativními trávničky. Těžištěm fontánové části zahrady je vodní areál pod jižním křídlem zámku. Obsahuje čtyři vodotrysky a velký bazén zrcadlového tvaru, z něhož padá voda mírnou kaskádou do dalšího kruhového bazénu s velkým vodotryskem. Zrcadlově

komponovaný areál je ohraničen lipovými alejemi ukrývajících na obou stranách osmiboké studny.

Interiéry: Hlavní prohlídkový okruh prochází deseti místnostmi v prvním patře (Velké nové apartmány), jižním křídlem v přízemí (Letní apartmán) a severním křídlem prvního patra (Žlutý apartmán). Prohlídka nabízí jedinečnou ukázkou umělecké tvorby z mramoru a štuky.

Z vestibulu se vchází na schodiště (Treppenhaus). Schodiště navrhnul Balthasar Neumann, ale pracovala na něm celá řada mistrů – sochařů i štukatérů. Jaspisové sloupy jsou kombinovány s bílými sochami a pozlaceným zábradlím.

Po schodišti se vystupuje do patra, kde je první místností tzv. Gardensaal. Zde upoutá pozornost stropní freska od Carla Carlona představující hrdinu zajatého bohy. Pokoj je obložen zeleným a žlutým mramorem.

Zámek Augustusburg

D5/2

Následuje jídelní nebo také hudební salon, kde kurfiřt jedl za doprovodu hudby. Pokoj je v barvě růžové, šedé a bílé a je vyzdoben stropní freskou a obrazovou galerií.

První předpokoj je první místností tzv. Velkých nových apartmánů. Převládají zde zahradní motivy a gobelíny s loveckými scénami. Z okna se otevírá pohled do zahrady.

Druhý předpokoj je zařízen prostě ke zvýšení kontrastu následujícího audienčního sálu, který je spolu se vstupním sálem nejpřepychovější prostorou zámku. Na stropě, který patří k nejkrásnějším z doby rokoka, jsou obrazy loveckých scén. Stěny jsou obloženy dřevem, nad mramorovým krbem visí portrét císaře Karla VII., na stěnách jsou velké ozdobné koberce.

Následující ložnice je zdobena zlatými štuky. Nádherná postel byla k dispozici vzácným hostům. Následuje kabinet s pozlaceným stropem a malbami, dále pak knihovna. Modrobílá knižní skříň obsahuje vedle knih také sbírky mušlí, fosilií a preparovaného hmyzu. Na skříních jsou vystaveny pozoruhodné vázy z čínské porcelány a na stropě český lustr z 18. století.

Letní apartmán je reprezentačním komplexem, který se nachází v jižním křídle přízemí. Skleněnými dveřmi je možno sestoupit na zahradní terasu. V prvním předpokoji stojí pozoruhodná bílá majolika kamna se zlatými ozdobami a zeměkoule, pocházející z roku 1741. Ve velkém druhém předpokoji opět upoutají pozornost další bavorská majolika kamna s bustou Clemense Augusta a vzácné a zajímavé obrazy. Mezi nimi například portréty princů a kopie maleb světoznámého malíře P. P. Rubense.

Následuje audienční sál se stěnami zdobenými ornamenty. Je zde i velký portrét Clemense Augusta. Podobně zdobené stěny má i ložnice, kde hlavní roli v námětech výzdoby hraje voda a vzduch, spolu s ornamenty a scénami s vodními ptáky. Obrazy pocházející z 18. století představují krále, královny a princezny.

Posledním v řadě jižních pokojů je modrobíle vymalovaný kabinet, který měl sloužit k umývání a toaletě. Hlavním exponátem je zde na zdi zavěšený figurální portrét Clemense Augusta – velmistra německých rytířů.

Kaple svatého Ducha leží na konci jižního křídla zámku v jeho jihozápadním rohu. Byla okolo roku 1750 vyzdobena náboženskými obrazy. Mramorový oltář stojí na dřevěném podstavci bohatě zdobeném ornamenty.

Vedle vestibulu v přízemí se ještě nachází letní jídelna. Její stěny jsou vyloženy modrobílými malovanými dlaždicemi. Ty jsou zdobeny figurami harlekýnů, květinami a žánrovými obrázky. Řada z nich byla za válek poškozena a později obnovena. K originálnímu vybavení patří mramorové nádrže na vodu, kamna, nově byla zařazena např. zrcadla v pozlaceném rámu z Paříže z roku 1740, nebo modrobílé talíře z Číny a Delft.

První patro severního křídla zámku Augustusburg zaujímá Žlutý apartmán. Byl zřízen v letech 1720–1730 převážně v bílých a zlatých barvách. Sloužil jako obytný prostor kurfiřtů.

Dva důležité sály – hudební a indiánský – byly za druhé světové války prakticky zcela zničeny. Zachoval se pouze předpokoj se znaky biskupství v rozích. K pozoruhodným památkám patří vykládaný psací stůl, vyhotovený pro kurfiřta

roku 1741 z palisandrového a ořechového dřeva, nebo krb z červenožlutého mramoru.

Kurfiřtská jídelna je spolu s ložnicí nejbohatším pokojem Žlutého apartmánu. Má pozlacené a zdobené stěny i strop, dva výklenky s nádržkami ze světlého mramoru a z červeného mramoru. Následuje malý a velký kabinet s řadou obrazů, mramorovým krbem a nábytkem.

Ložnici zdobí pozlacené stropní štuky, severní a jižní stěna je zcela obložena ozdobnými řezbami, stejně jsou dekorována okna i dveře. Výzdobu doplňuje několik biblických obrazů. Krb z červenošedého mramoru je na bocích zdoben loveckými scénami. K vybavení ložnice patří také stolek, komoda, rohové skříňky s malbami a pozlaceným kováním.

Prostory Modrého zimního apartmánu jsou umístěny v přízemí severního křídla zámku a byly užívány v zimě. Obsahují první a druhý předpokoj, dekorované obrazy a komodami. Hlavní místnost (rytířský pokoj) je vybavena zajímavou koženou tapetou zdobenou ornamenty a fajánsovým krbem.

Významná data.

1689 - Vyhozen byl do vzduchu Vodní hrad v Brühl.

1725 - Položení základního kamene zámku Augustusburg.

1729 - Zahájení výstavby zámku Falkenlust.

1961 - Ukončení poválečných oprav zámku Augustusburg.

1979 - Ukončení restaurátorských prací na zámku Falkenlust.

Pozdně gotický zámecký kostel je pozůstatkem někdejšího hradu. Byl vysvěcen jako klášterní chrám roku 1493 františkány, od 18. století pak přeměněn v katolický farní kostel. Skromnost architektury je v protikladu k hlavnímu oltáři z barevného mramoru, který vyplňuje celý prostor chóru. Je to mistrovské dílo Balthasara Neumanna.

FALKENLUST ZÁMEK FALKENLUST

Stavba zámku byla zahájena roku 1729 na příkaz kurfiřta a arcibiskupa Clemense Augusta z Kolína. Areál byl postaven podle plánů architekta Cuvilliého jako lovecký zámček (Falkenlust znamená v překladu »Sokolí potěšení«). Od roku 1733 byl již využíván. V roce 1763 jej navštívil i mladý Mozart. Kaple byla v roce 1740 zasvěcena svatě Marii Egyptance a založena v duchu poustevnických jeskyní.

Roku 1794 padl zámek do rukou francouzských revolučních oddílů, později jej 130 let obývala rodina Gieslerů, která odstranila i podstatné škody způsobené za druhé světové války.

V roce 1960 přešel zámek spolu s parkem do majetku státu, byl restaurován a zpřístupněn veřejnosti. Práce byly ukončeny v roce 1979 restaurováním parkové kaple, vybudované francouzským umělcem Laporteriem. V severní vedlejší budově byla v letech 1974–1977 instalována expozice sokolnictví.

Exteriér: Jednopatrový centrální zámek stojí v pravoúhlém uspořádání se dvěma dalšími přízemními budovami. Zámek má na střeše ochoz s ozdobným zábradlím a lucernami, fasády jsou členité

podle principů francouzské architektury, které mají navodit dojem čistoty a pohodlí.

Vedlejší budovy sloužily lovcům. V současnosti jsou zařízeny jednak pro výstavní účely a také jako místo pobytu vládních hostů.

Vysoký mřížový plot spojuje objekty a odděluje zámecký dvůr od parku se vzrostlými stromy. Dvůr má obnoven volný prostor bez zahradnického zařízení, budovy mají původní barvu omítky (centrální zámek šedou a bílou, vedlejší objekty světle žlutou).

V bezprostřední blízkosti stojí osmištěnná kaple symbolizující poustevnickou jeskyni. Má malou sakristii a mansardovou střechu. Výplně dveří jsou z jeskynních materiálů – minerálů a mušlí, prostory nad dveřmi zdobí skulptury. Vrchol kaple je korunován křížem velmistra.

Interiér: Vestibul vítá návštěvníky sochami nymf a satyrů, představujícími lovce sokolů a ochránce volavek. Hlavy satyrů jsou umístěny i v medailonu nade dveřmi. Strop zdobí znak Clemense Augusta a malba Aurory a bohyně lovu Diany jakožto personifikací rána a večera.

Ve spodním salonu se scházela lovecká společnost kurfiřtů. Na stěnách visí figurální portréty sokolníků v uniformách.

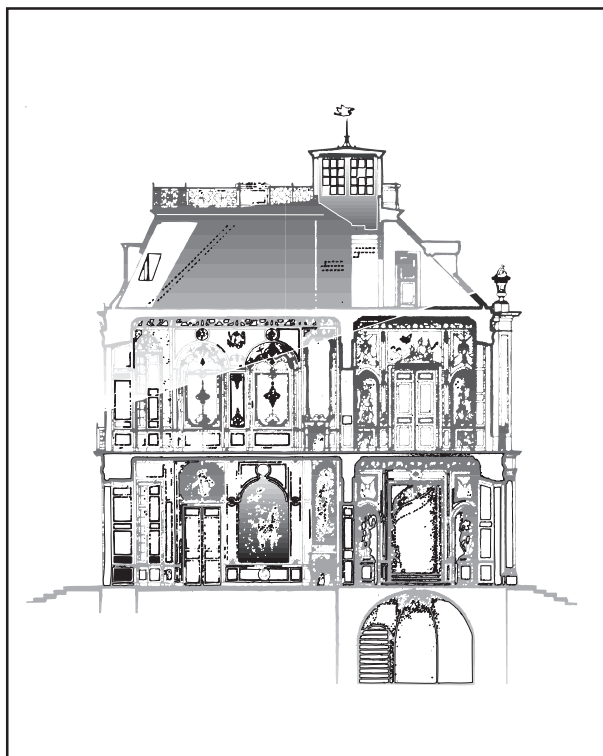
Sousední společenská místnost zámku (jídlna) je obložena dřevem. Nad mramorovým krbem visí figurální portrét kurfiřta Karla Albrechta – pozdějšího císaře Karla VII., nad dveřmi je podobizna barona von Nagel.

Místnost je vybavena stolkou, vyzdobena rostlinnými dekoracemi a loveckými trofejemi. Ložnice na protější straně je zdobena štuky z roku 1733, které pozoruhodným způsobem zobrazují scény ze života sokolů a volavek.

Vedlejší menší Lakovaný kabinet patří pravděpodobně k nejhezčím svého druhu v Německu. Šedobílá dřevěná tabulová zeď je zdobena bohatými zlatými štuky, barevnými rostlinnými dekoracemi a čínskými motivy. Nad kamny z červeného mramoru visí ve zlaceném rámu zrcadlo a portrét kurfiřta Clemense Augusta z roku okolo 1725 od J. Viviena. Mimořádně bohatě je pozlacena stropní klenba zdobená motivy rostlin a zvířat. Na konzolách a na kamnech stojí sošky zvířat a lidí ze saského porcelánu.

Zpět do vstupní haly se prochází šatnou obsahující výklenek pro toaletu.

Zámek Falkenlust

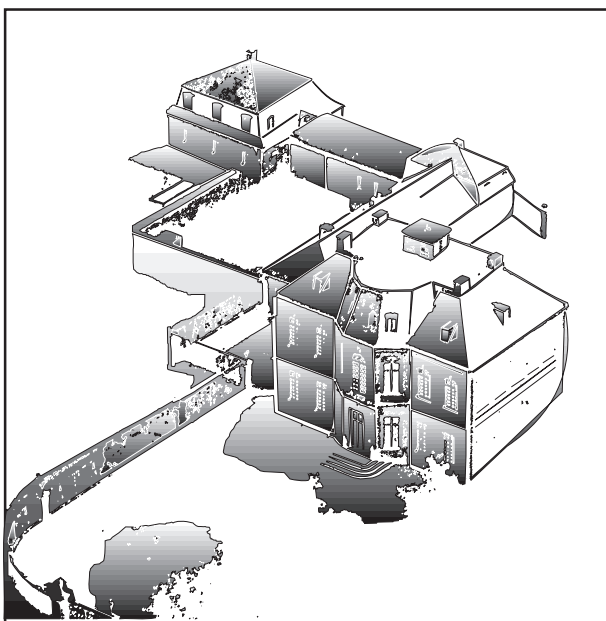

Do prvního poschodí vede schodiště nejprve vestibulem k hornímu salonu s nazele modrou, šedou a bílou malbou. Podélné zdi jsou profilovány zdobenými rámy obklopujícími hlavy lvů. Lev s květinami v tlamě byl symbolickým zvířetem kurfiřtů.

Zrcadla naproti oknům zesilují světelný dojem v místnosti. Stropní výzdoba, podobně jako v dalších pokojích, pochází od C. P. Morsegna (1731).

Vpravo přiléhá k salonu Čínský kávový kabinet, který byl užíván k soukromým účelům. V rozích je zdoben štuky se scénami sokolů a volavek, uprostřed s hlavami satyrů a nymf. Nad krbem visí portrét kardinála – lovce sokolů. Původně byla zeď potažena hedvábím s malbou Číňana v životní velikosti, dekorace se ale ztratila a dnes ji nahrazuje skříň s čínskými malbami.

Zámek Falkenlust

Na opačné straně salonu se vchází do ložnice kurfiřtů s mramorovým krbem a pozlaceným stropem. Rohová zobrazení ukazují lovce sokolníky pod stany. Stropní růžice je obklopena vznášejícími se netopýry a zosobňuje noc. Na horním konci vychází slunce, na dolním zapadá měsíc.

V místnosti stojí stůl z poloviny 18. století, nad kamny visí podobizna vévody Ferdinanda M. Innozenze z Bavorska.

Na dalších obrazech v místnosti jsou představeni svatý papež Clemens a Venuše s Amorem.

Pozoruhodný je sousední zrcadlový kabinet. Stěny jsou pokryty zrcadly nejrozličnějších tvarů v pozlacených rámech. Mramorová kamna a rámy zrcadel zdobí množství figurek a nádobek z porcelánu. Stropní omítka nastiňuje jakýsi program vlády zdejšího panovníka. Uprostřed růžice je umístěna hlava Clemense Augusta, ztělesňující absolutistického šlechtice a vládce, ale také symbol umění. Válečnou sílu a čistotu panování zosobňují busty Marta a Athény. Merkur je představen jako bůh obchodu a zdatnosti.

Poslední místností je šatna, vyzdobená tapetami s modrozelenými ornamenty na černém pozadí, na nichž jsou zobrazeny krajinné scény, ptáci, květiny a ovoce.

Kaple v parku má interiér ve stylu jeskyní v barvách bílé, modré a zelené. Na podlaze je velmistrovský kříž, výklenek oltáře tvoří jeskynní stěny z krystalů.

V muzejní budově je instalována expozice sokolnictví.

V její vstupní místnosti jsou umístěny dva modely zámku a jeho okolí.

Mimo jiné je zde možno také zhlédnout zajímavý diaprogram na třech plátnech, který přibližuje historii zámku a sokolnictví.

INFO

AUGUSTUSBURG ZÁMEK AUGUSTUSBURG

Adresa: 50321 Brühl, Schloßstraße 6,
Westfalen

Telefon: 02232/42 471

Fax: 43 254

Umístění: Jihovýchodně od centra
města, 300 metrů od nádraží.

Otevřeno: Úterý až neděle 9–12
a 13.30–16 hodin. Prosinec a leden
zavřeno. Po předchozí domluvě možná
návštěva i mimo vyznačenou dobu.
Prohlídka pouze s průvodcem.

FALKENLUST ZÁMEK FALKENLUST

Adresa: 50321 Brühl, Verwaltungschloß,
Schloßstraße 6, Westfalen

Umístění: 1,5 km jihovýchodně od
města Brühl v malém lesíku. Z parku
kolem zámku Augustusburg vede do
vstupního dvora Falkenlustu alej.

Otevřeno: Úterý až neděle 9–12
a 14–16 hodin.
Prosinec a leden zavřeno.

TIP V OKOLÍ

Na jihozápadním okraji města, 4 km od
zámků, se nachází zábavní park
Phantasialand. Je vybaven nejružnějšími
houpačkami, kolotoči a pod., ale také
modely prehistorických zvířat, salonem
z divokého západu, dolem na stříbro,
delfináriem a dalšími atrakcemi.